

SUOMEN LASTEN JA NUORTEN
KUVATAIDEKOULUJEN LIITTO ry

TAITEEN PERUSOPETUS VISUAALISISSA TAITEISSA VUONNA 2014

Kartoitus kuvataiteen, käsityön,
arkkitehtuurin ja audiovisuaalisen
taiteen perusopetuksesta

TAITEEN PERUSOPETUS VISUAALISISSA TAITEISSA VUONNA 2014

Kartoitus kuvataiteen, käsityön, arkkitehtuurin ja audiovisuaalisen taiteen perusopetuksesta

Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry, 2015

ISBN 978-952-68437-0-4 (nid.)

ISBN 978-952-68437-1-1 (PDF)

PDF-muotoinen verkkojulkaisu on ladattavissa osoitteessa www.youngart.fi

Yhteistyössä: Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry, Kansalaisopistojen liitto ry

Toimitus: projektikoordinaattori Anna-Maija Palosuo, toiminnanjohtaja Anu Hietala, liittosihteeri Johanna Pohjolainen

Ohjausryhmä: Leena Stolzmann, Heli Tiainen ja Marketta Urpo-Koskinen

Taitto: Kuviopaja Oy

Painopaikka: TT Urex Oy

Kannen kuvat: Ylhäällä: Forssan kuvataidekoulu, 2014. Kuvaaja Maikku Aho. Alhaalla: Anna Vuorenmaa: Kissan loikka, päättötyö, keramiikka, Espoon kuvataidekoulu, 2015. Kuvaaja Julia Weckman.

SUOMEN LASTEN JA NUORTEN
KUVATAIDEKOULUJEN LIITTO ry

Käsi- ja taideteollisuusliitto
Taito ry

KANSALAI SOPISTOJEN LIITTO Kol
KANSALAIOPISTOJENS FÖRBAND Kol ry

SISÄLLYS

1. ”Taiteen perusopetus visuaalisissa taiteissa vuonna 2014” -kartoituksen taustaa	4
2. Julkaisussa käytetyt käsitteet	5
3. Kartoitukseen osallistuneet oppilaitokset Suomen kartalla	6
4. Ylläpitäjärakenne / oppilaitosverkko	7
5. Pitkän aikavälin kehitys	8
5.1. Oppilasmäärän kehitys kuvataidekouluissa v. 2002-2014	8
5.2. Vuotuisen opetustuntimäärän kehitys kuvataidekouluissa v. 2002-2014	9
6. Alueellinen saavutettavuus	9
6.1. Taiteenalat ja oppimäärien laajuus	9
7. Opintojen eteneminen	10
7.1. Opintojen rakenne	10
7.2. Oppilasmäärät opintovaiheittain	11
7.3. Syventävien opintojen työpajatarjonta	11
8. Tasa-arvo ja saavutettavuus	12
8.1. Pojat	12
8.2. Erityisoppilaat	12
8.3. Monikielisyys ja monikulttuurisuus	12
8.4. Taloudellinen saavutettavuus ja lukukausimaksut	13
9. Opetus- ja hallintohenkilökunta	14
9.1. Henkilöstörakenne	14
9.2. Opettajan ura ja täydennyskoulutusmahdollisuudet	14
10. Opetus- ja näyttelytilat	15
11. Yhteistyö koulujen ja päiväkotien kanssa	17
12. Kansainvälinen yhteistyö	19
13. Kehittämishankkeet	20
14. Aikuisten taiteen perusopetus	21
15. Kyselytutkimuksen esiin nostamia kehityskulkuja	22

1. "TAITEEN PERUSOPETUS VISUAALISISSA TAITEISSA VUONNA 2014" -KARTOITUKSEN TAUSTAA

"Taiteen perusopetus visuaalisissa taiteissa vuonna 2014" julkaisu kartoittaa taiteen perusopetuksen tarjontaa, oppilaitosten ylläpitäjiä, oppilas- ja pyrkijämääriä sekä opintojen etenemistä ikävaiheittain. Koulutuksellisen tasa-arvon ja kehittämistoiminnan arvioimiseksi julkaisuun kerättiin tietoja myös opetuksen kielitarjonnasta, tasa-arvoisuudesta mm. oppilaiden sukupuolten sekä erityisoppilaiden osalta sekä vastaajien omia näkemyksiä kehittämistarpeista ja -haasteista.

Visuaalisten taiteiden taiteen perusopetukseen osallistuu Aluehallintoviraston vuonna 2014 julkaistun peruspalvelujen arvioinnin mukaan 23 400 oppilasta. Kyseinen selvitys "Taiteen perusopetuksen alueellinen saavutettavuus vuonna 2012" taiteen perusopetuksesta ja sen kehittämistarpeista oli tärkeä tietopohja, kun keräsimme tähän julkaisuun tarkempaa tietoa kuvataiteen, arkkitehtuurin, käsityötaiteen ja audiovisuaalisen taiteen perusopetuksesta vuodelta 2014. Aluehallintoviraston selvityksen mukaan visuaalisten taiteiden taiteen perusopetusta annetaan kaiken kaikkiaan 149 oppilaitoksessa 300 paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Lähetimme kyselyn maaliskuussa 2015 kaikkiin Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liiton jäsen- ja informaatiokouluihin, Kansalaisopistojen liiton jäsenopistoihin sekä Käsi- ja taideteollisuusliitto Taiton keskusjärjestöön. Lisäksi kysely lähetettiin muutamiin oppilaitoksiin, joiden tiedot saatiin aiemmin mainitusta Aluehallintoviraston raportista.

Kyselyyn vastasi maalis- ja huhtikuun aikana 78 oppilaitosta: 53 taiteen perusopetusta antavaa kansalaisopistoa, joista 2 oli yksityisiä opistoja 23 lasten ja nuorten kuvataidekouluja, joista 10 kunnallista ja 13 yksityistä. Lisäksi mukana ovat Suomen ainoat 2 yksityistä arkkitehtuurikouluja. Taito-käsityökoulujen tiedot saatiin Taitoliiton (Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry) kokoamana tilastona. Taito-käsityökoulujen osalta kartoitus sisältää keskeisimmät tilastoluvut kuntien määräst, oppilaiden määräst sekä yleisen ja laajan oppimäärän mukaisen opetuksen tarjonnasta. Julkaisussa esitellään näin ollen yhteensä 95 oppilaitoksen tiedot. Näistä 27 oppilaitosta antaa taiteen perusopetusta myös aikuisille. Vastausprosentti kyselytutkimuksessamme on näin ollen 64 % (100 % =149 oppilaitosta). Taiteen perusopetuksen opetustuntikohdattaisen valtiosuuden piirissä olevista 23 visuaalisten taiteiden oppilaitoksista tavoitettiin 22 (96%).

Kartoituksen kirjoittajat ja toimittajat kiittävät lämpimästi kaikkia kyselytutkimukseen vastanneita sekä yhteistyökumppaneita: Kansalaisopistojen liittoa ja Taitoliittoa. Viimeisellä aukeamalla näkyviä taidealan oppilaitoksia ja tarvikeliikkeitä kiitämme lämpimästi julkaisun saamasta taloudellisesta tuesta.

Favela, pressprint-teknikka, Lohjanseudun kuvataidekoulu, 2015. Kuvaaja Maria Léman.

2. JULKAISUSSA KÄYTETYT KÄSITTEET

Visuaalisten taiteiden taiteen perusopetus tarkoittaa kouluajan ulkopuolella tapahtuvaa tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää kuvataiteen, arkkitehtuurin, käsityön ja audiovisuaalisen taiteen opetusta.

Taiteen perusopetuksesta säädetään lailla (633/1998) ja asetuksella (813/1998). Taiteen perusopetus on oma koulumuotonsa ja osa yleissivistävää koulutusta. Taiteen perusopetuksessa on noudatettava koulutuksen järjestäjän taiteenaloitain hyväksymiä opetussuunnitelmia, jotka perustuvat Opetushallituksen päättämiin opetussuunnitelman perusteisiin.

Taiteen perusopetuksen oppimäärät ovat yleinen oppimäärä ja laaja oppimäärä. Laajan oppimäärän mukaisen opinnot sisältävät laskennallisesti 1300 opetustuntia ja jakautuvat perusopintoihin ja syventäviin opintoihin. Yleisen oppimäärän mukaiset opinnot sisältävät laskennallisesti 500 opetustuntia. Yleinen oppimäärä sisältää 10 opintokokonaisuutta ja opin-

toihin voi sisällyttää usean taiteenalan opintokokonaisuuksia. Varhaisiän taidekasvatusta voidaan antaa molemmissa oppimäärissä, mutta ne eivät sisälly laskennalliseen laajuuteen.

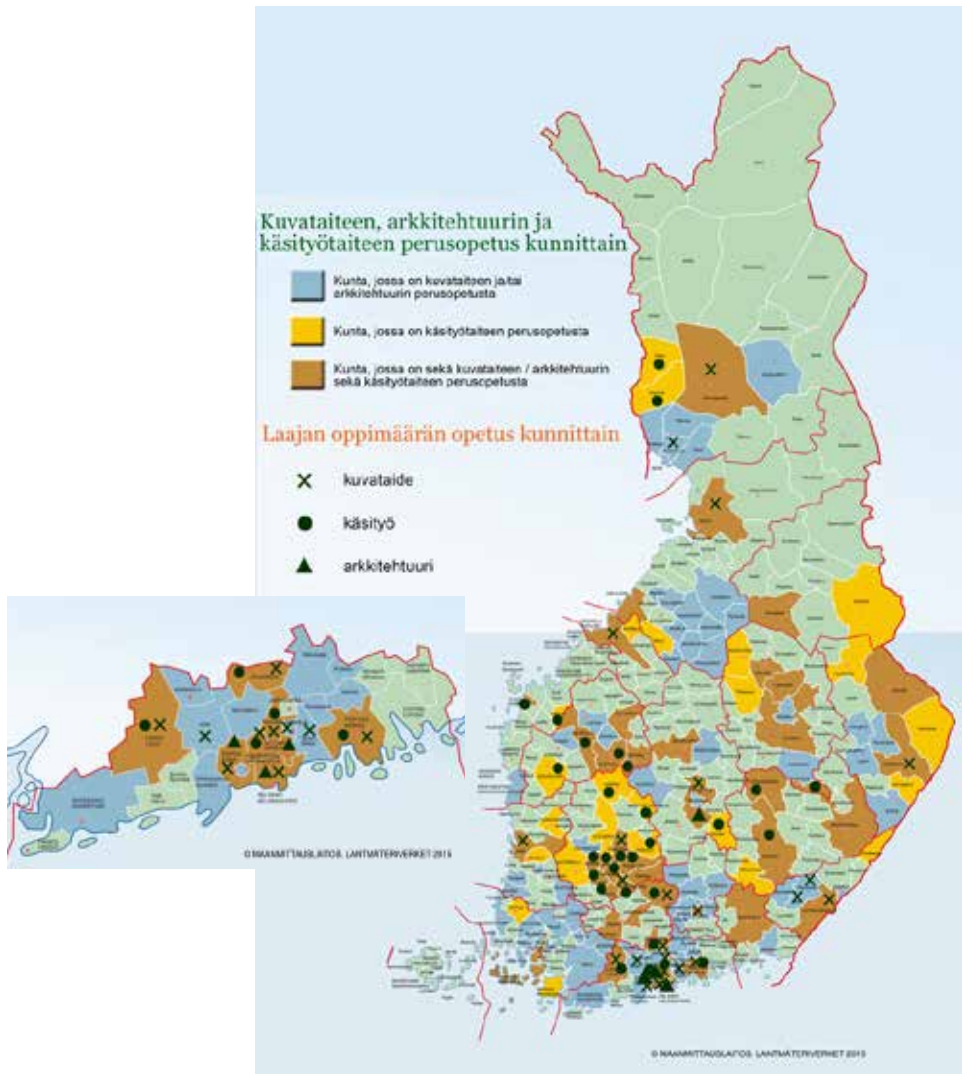
Taiteen perusopetus antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteiseen koulutukseen. Lisätietoa taiteen perusopetuksen käsitteestä, lainsäädännöstä ja ylläpitäjistä löytyy mm. seuraavilta verkkosivuilta:

www.oph.fi, www.minedu.fi,
www.youngart.fi, www.artsedu.fi.

Taiteen perusopetusta visuaalisissa taiteissa antavat lasten ja nuorten kuvataidekoulut, Taito-käsityökoulut ja muut käsityökoulut, arkkitehtuurikoulut ja kansalaisopistot. Julkaisussa käytetään taiteen perusopetusta antavan oppilaitoksen rinnalla lyhyempiä termejä oppilaitos ja koulu tarkoittamaan samaa asiaa.

3. KARTOITUKSEEN OSALLISTUNEET OPPILAITOKSET SUOMEN KARTALLA

Seuraaviin karttoihin on sijoitettu kyselyyn vastanneet opistot, kuvataidekoulujen liiton jäsenkoulut sekä Taito-käsityökoulut. Uudellamaalla sijaitsevat oppilaitokset näkyvät myös suurennetussa kartassa.

4. YLLÄPITÄJÄRAKENNE/OPPILAITOSVERKKO

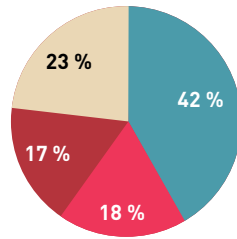
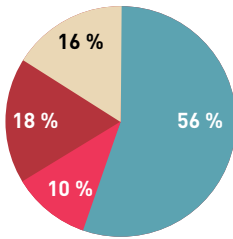
Kuvataide-, käsityö ja arkkitehtuurikouluja ylläpitävät kunnat, yksityiset voittoa tavoittelemattomat kannatus- tai taideyhdistykset, kansalaisopistot sekä alueelliset

Taito-yhdistykset. Kaavioissa 1, 2 ja 3 kuvataan oppilaitosten, oppilasmäärien sekä yleisen ja laajan oppimäärän jakaantumista ylläpitäjien mukaan.

Kaavio 1

Kaavio 2

OPPILAITOSTEN LUKUMÄÄRÄ YHT. 95 KPL JA OPPILASMÄÄRÄT yht. 19 630 YLLÄPITÄJÄN MUKAAN

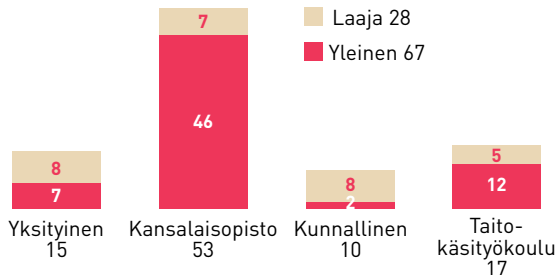
- Kansalaisopisto 53 oppilaitosta
- Kunta 10 oppilaitosta
- Taito-käsityökoulu 17 oppilaitosta
- Yksityinen yhdistys 15 oppilaitosta

- Kansalaisopisto 8162 oppilasta
- Kunta 3569 oppilasta
- Taito-käsityökoulu 3369 oppilasta
- Yksityinen yhdistys 4530 oppilasta

Kysymykseen vastasi 95 oppilaitosta.

Kaavio 3

LAAJAA / YLEISTÄ OPPIMÄÄRÄÄ ANTAVAT OPPILAITOKSET YLLÄPITÄJÄN MUKAAN

Kysymykseen vastasi 95 oppilaitosta.

Kyselyyn vastanneissa oppilaitoksissa annettiin pääsääntöisesti yhden oppimäärän, joko yleisen tai laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta. Joensuun seutuopisto sekä Valkeakoski-opiston alainen Kuvataide- ja käsityökoulu Emil antoivat opetusta kummankin oppimäärän mukaan. Kaaviossa 2 kyseiset opistot on

laskettu laajan oppimäärän antajiksi. 87 % vastanneista kansalaisopistoista antaa yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta. Yksityisistä tai kunnallisista kuvataide-, käsityö- ja arkkitehtuurikouluista 66 % antaa laajan oppimäärän mukaista opetusta.

5. PITKÄN AIKAVÄLIN KEHITYS

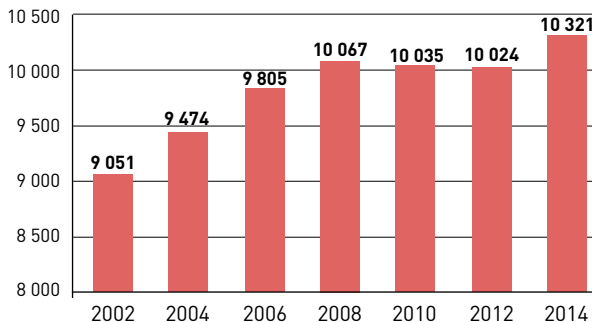
Oppilasmäärän kehitys kuvataidekouluisa vuonna 2002–2014

Toiminnan volyymi on pysynyt viimeisimmän 12 vuoden aikana vakaana. Seuraavissa kaavioissa kuvataan oppilasmäärän ja opetustuntien kehitys pitkällä aikavälillä niissä 29 lasten ja nuorten kuvataidekoulussa, jotka ovat vastanneet kyselytutkimukseen vuodesta 2002 alkaen.

Näissä oppilaitoksissa oppilasmäärät ovat kohonneet 14 % ja opetustuntimäärät 15 % tilastoitujen 12 vuoden aikana.

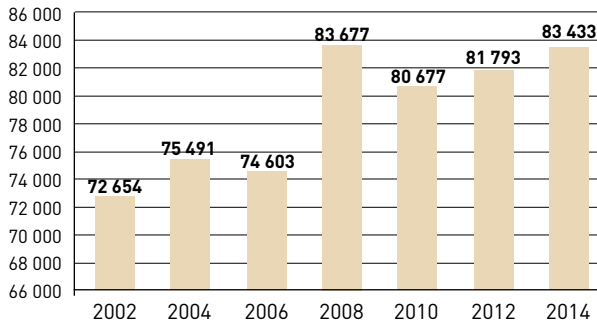
Kaavio 4

OPPILASMÄÄRIEN KEHITYS VUOSINA 2002–2014

Kysymykseen on saatu vuosina 2002–2014 vastaus 29 kuvataidekoululta. Luvut eivät sisällä Taito-käsityökoulujen opetusta.

OPETUSTUNTIA / VUOSI 2002–2014

*Kysymykseen on saatu vuosina 2002-2014 vastaus 29 kuvataidekoululta.
Luvut eivät sisällä Taito-käsityökoulujen opetusta.*

6. ALUEELLINEN SAAVUTETTAVUUS

Taiteenalat ja oppimäärien laajuus

Selvitykseen osallistuneet 95 oppilaitosta antoivat taiteen perusopetusta yhteensä 138 kunnan alueella. Laajan oppimäärän mukaista opetusta kuvataiteessa tarjotaan 24 kunnan, käsityötä 30 kunnan sekä arkkitehtuuriopetusta neljän kunnan alueella.

Laajan oppimäärän mukainen kuvataiteen, käsityön ja arkkitehtuurin opetus on alueellisesti epätasaisesti jakaantunutta.

Seuraava taulukko kuvaa kuinka monessa kunnassa on saatavilla visuaalisten taiteiden eri taiteenalojen opetusta. Sama kunta on voi sisältyä useampaan "kuntien määrä" -lukuun, koska kussakin kunnassa voidaan antaa sekä yleisen että laajan oppimäärän opetusta sekä eri taiteenaloja. Audiovisuaalisen taiteen opetus suunnitelman mukaista (koko oppimäärän laajuista) opetusta ei annettu kyselytutkimukseen vastanneissa kouluissa.

Kaavio 6

	Kuntien määrä/yleinen	Kuntien määrä/laaja	Kuntien määrä/TPO
Arkkitehtuuri	1	4	5
Kuvataide	86	24	107
Käsityö	74	30	94
Audiovisuaalinen taide	0	0	0
Yhteensä	117	45	

Visuaalisista aloista kiinnostuneiden lasten ja nuorten mahdollisuudet syventää harrastustaan, jatkaa sitä läpi nuoruusiän ja tehdä laajan oppimäärän mukainen päättötöyö eroavat suuresti maakunnittain.

Tämän kartoituksen mukaan yhdessäkään kunnassa ei sovelleta audio-

visuaalisen taiteen opetussuunnitelman perusteita koko oppimäärän laajuusena. Audiovisuaalisen taiteen opetusta on kuitenkin saatavilla osana kuvataidekoulujen opetusta, pääosin syventävien opintojen työpajoissa.

7. OPINTOJEN ETENEMINEN

Opintojen rakenne

Kyselyyn vastanneiden oppilaitosten opetus tapahtuu pääsääntöisesti koulujen syys- ja kevätlukukausien aikoina viikoittaisina opetuskertoina, 15-17 opetusviikon mittaisina lukukausina. Opetusryhmien enimmäiskoko 90 % kyselyyn vastanneissa oppilaitoksissa oli enintään 15 oppilasta ja alle 13 oppilasta yli 35 % oppilaitoksissa. Ryhmäkokoja ja työvuoden pituutta on selvitetty liiton aiemmissa kyselytutkimuksissa kuvataidekoulujen osalta eikä niissä ole tapahtunut merkittävää muutosta.

Kaavio 7 kuvaa kyselyyn vastanneiden koulujen oppilasmääriä eri opintovaiheisiin ja sukupuolen mukaan jaettuna. Vuonna 2014 oppilaiden osuus opintovaiheittain oli 12 % varhaisiän opinnoissa, 65 % perusopinnoissa ja 22 % syventävissä opinnoissa. Vuonna 2004 10 % oppilaista osallistui varhaisiän opintoihin, 60 % perusopintoihin ja 30 % syventäviin opintoihin. Varhaisiän ja perusopintojen oppilaiden määrä on kasvanut suhteessa syventävien opintojen opiskelijoiden määrään, joka on laskenut 30 %:sta 22 %:iin.

60 oppilaitosta vajaan 78:stä myönsi oppilaspaikat ilmoittautumisjärjestyksessä.

Kahdeksassa koulussa oppilaspaikat arvottiin ja yhdessä oli pääsykoe. Viisi koulua ilmoitti, että heillä on käytössä sekä ilmoittautumisjärjestys että arvonta. Muita oppilasvalinnan tapoja olivat, näytetyöt, tutustumispäivä, suositukset ja pääsykoe (yhdessä kuvataidekoulussa).

33 oppilaitosta vastasi pyrkineiden ja sisään päässeiden oppilaiden määrää koskevaan kysymykseen. 16 koululla sisäänpääsyprosentti oli 100 %, kuudella yli 90 %, viidellä yli 80 %, kolmella yli 70% ja kolmella yli 60%. Yli puolet vastanneista saattoivat näin ollen ottaa oppilaisiksi kaikki tai lähes kaikki pyrkijät.

Opintojen läpäisyä koskevaan kysymykseen vastanneissa 52 oppilaitoksessa annettiin vuonna 2014 168 yleisen oppimäärän päättötodistusta ja laajan oppimäärän suorittaneille 174 päättötodistusta.

Kaaviossa 8 näkyy syventävien opintojen tarjonta työpajoittain. Kuvataidekouluissa tarjotaan eniten piirustusta ja maalausta, keramiikkaa, valokuvausta, grafiikkaa ja kuvanveistoa. Seuraavaksi yleisimmin mainittiin animaatio, arkkitehtuuri, tekstiilitaide, video, taidekäsityö sekä kokeile-

Kaaviossa näkyy varhaisiän, perusopintojen ja syventävien opintojen oppilasmäärät jaettuna tyttöjen ja poikien sekä yleisen (Y) ja laajan (L) oppimäärän opiskelijoihin.

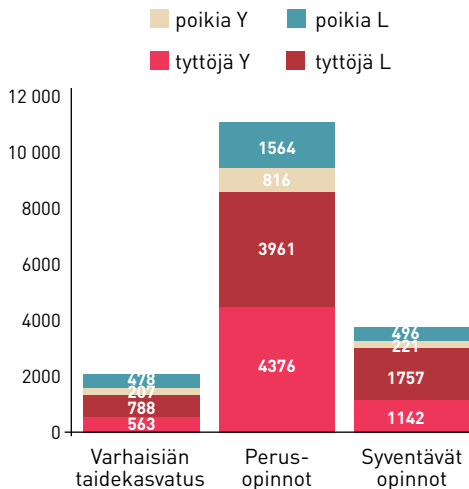
vat ja useita ilmaisumuotoja ja -välineitä yhdistelevät työpajat.

Kategoriassa muut työpajat mainittiin yli 10 kertaa vaatetus, muotoilu, tila, ympäristön suunnittelu, arkkitehtuuri, rakentelu, tuotemuotoilu, koru, esinesuunnittelu, huovutus ja käsityö.

Pylväskaavioon listattujen työpajojen lisäksi noin kymmenessä sanallisessa vastauksessa mainittiin työpajoja, joissa työskenneltiin medioiden keinoin: sovellettiin valokuvausta, videota, elokuvaa, animaatiota ja tietokonegraafikkaa. Lisäksi nimettiin yksittäisiä työpajoja: naamio- ja nukketeatteri, origami-, paperitaide, nykytaide, kuvitus, pelisuunnittelu, ohjelmointi, valo, lavastus, installaatiot, katutaide ja ArchiCad.

Kaavio 7

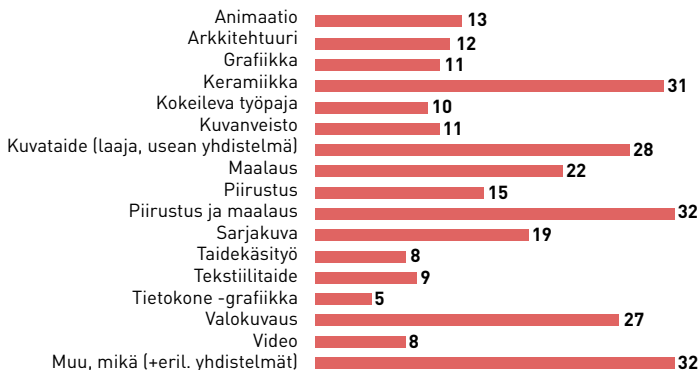
OPPILASMÄÄRÄT OPINTOVAIHEITTAIN

Kysymykseen on vastannut 78 oppilaitosta. Luvut eivät sisällä Taito-käsityökoulujen opetusta.

Kaavio 8

SYVENTÄVÄT OPINNOT/TYÖPAJAT

Kysymykseen vastasi 58 oppilaitosta. Luvut eivät sisällä Taito-käsityökoulujen opetusta.

8. TASA-ARVO JA SAAVUTETTAVUUS

Pojat

Poikien vähäiseen osuuteen oppilaista kiinnitettiin huomiota Aluehallinnon selvityksessä vuodelta 2012. Poikien osallistumisesta taiteen perusopetukseen on tehty myös kaksi väitöksen tutkimusta (Tuula Vanhatapio, 2010 ja Isto Turpeinen, 2015). Kyselyyn vastanneissa 78 oppilaitoksessa 77 % oppilaista oli tyttöjä ja 23 % poikia. Aiempien kyselytutkimusten perusteella poikien osuus on hieman laskenut viimeisten 10 vuoden kuluessa. Tutkijat ovat todenneet sukupuoleen sitoutuneen harrastusten valinnan liittyvän usein vanhempien asenteisiin ja sosiaalisiin paineisiin. Osa oppilaitoksista on kuitenkin onnistunut lisäämään poikien osuutta.

Oppilaitoksilta kysyttiin, millä keinoilla poikien osuuteen on pyritty vaikuttamaan. Vastausten mukaan poikien osallistumista on pyritty lisäämään markkinoinnilla, avoimien ovien päivillä sekä tarjoamalla vaihtelevia ja monipuolisia opetussisällöjä ja kursseja kuten kolmiulotteiset työskentelytavat ja rakentelu, animaatio, pelisuunnittelu, design, teknologia ja digitaalinen taide. Poikia on keskitetty samoihin ryhmiin vertaistuen vuoksi ja heille on myös järjestetty omia ryhmiä.

Erityisoppilaat

”Erityislasten määrä opetusryhmissä kasvaa koko ajan ja se aiheuttaa haasteita työhön, niin opetustilanteisiin kuin muuhun työhön, perustoimintaan ja erilaisiin projekteihin.” (Vastaus kehittämishaasteita koskevaan kysymykseen)

Erilaisten oppijoiden erityistarpeita kerrottiin huomioitavan hieman yli puolessa oppilaitoksista. Kysymykseen vastasi 71

oppilaitosta, joista 38 ilmoitti ottavansa huomioon erilaiset oppijat.

21 oppilaitoksessa kiinnitettiin huomiota esteettömään liikkumiseen: katutasossa sijaitsevat tilat, rampit ja liuskat kynnysten ja portaiden ylitykseen, hissi, Inva WC, säädettävät työpöydät.

12 vastaajaa ilmoitti ottavansa erilaiset oppijat huomioon opetus suunnitelmaa laadittaessa. Kuudessa oppilaitoksessa sovittiin yksilöllisistä opetus suunnitelmista vanhempien kanssa. Osassa oppilaitoksia erityisoppilaat otettiin huomioon myös kurssitarjonnassa ja heille oli perustettu omia ryhmiä. Kyseessä lienevät muutamia kehitysvammaisten ryhmät.

Viisi vastaajaa ilmoitti oppilaitoksensa kouluttavan opetushenkilökuntaansa kohtaamaan erilaisten oppijoiden erityistarpeita.

Monikielisyys ja monikulttuurisuus

Hieman yli puolet (53 %) vastaajista ilmoitti ottaneensa monikielisuuden ja maahanmuuttajat huomioon. Maahanmuuttajille oli tarjolla englannin-, ruotsin- ja venäjänkielistä opetusta. Tulkkausta oli käytetty muutamissa kouluissa. Myös esitteitä ja vanhempainoppaita oli käännetty sekä englanniksi että venäjäksi. Yksi koulu ilmoitti opettajansa olevan maahanmuuttaja, joka oli saanut houkutteltua uusia maahanmuuttajataustaisia oppilaita mukaan opetukseen.

Kysyttäessä opetusryhmien kielitarjonnasta tarkemmin, vakituisten monikielisten ryhmien määrä jäi kuitenkin suhteellisen pieneksi. Suomenkielisiä

opetusryhmiä oli 1851 ja ruotsinkielisiä tai kaksikielisiä suomi-ruotsi ryhmiä oli yhteensä 62. Englanninkielisiä tai englant-suomi ryhmiä oli viisi ja suomi-venäjä ryhmiä kaksi. Käytännössä vieraskielisen opetuksen osuus lienee kuitenkin huomattavasti suurempi, sillä vastauksista ei selviä opetus, jota annetaan yksilöllisesti opettajan kielitaidon salliessa.

Useassa oppilaitoksessa monikulttuurisuus oli huomioitu opetus suunnitelmassa sekä opetuksen aihepiireissä: hyödynnettiin näyttely- ja kulttuuritarjontaa sekä järjestettiin teemapäiviä ja työpajoja. Opettajilla oli ollut eri hankkeissa mahdollisuus kehittää monikulttuurisuutta huomioivaa opetusta ja saada täydennyskoulutusta.

Taloudellinen saavutettavuus ja lukukausimaksut

Yleistä oppimäärää antavissa oppilaitoksissa lukukausimaksut olivat varhaisiän- ja perusopinnoissa 31–225 €* ja syventävissä opinnoissa 46–245 €. Summat sisältyvät oppilailta perityt materiaalmaksut. Yleisen oppimäärän lukukausimaksujen keskiarvo oli 95–114 ja mediaani (yleisimmän esiintyvä) 80–120 €.

*Lukukausimaksujen haarukasta poikkesi pieni yksityinen kuvataidekoulu, jonka lukukausimaksu on 370 €.

Laajaa oppimäärää antavissa oppilaitoksissa lukukausimaksut olivat varhaisiän- ja perusopinnoissa 40–208 € ja syventävissä opinnoissa 65–259 €. Summat sisältyvät oppilailta perityt materiaalmaksut. Laajan oppimäärän lukukausimaksujen keskiarvo oli 129–168 € ja mediaani (yleisimmän esiintyvä) 136–170 €.

Lukukausimaksuihin liittyvään kysymykseen vastasi yhteensä 78 oppilaitosta.

Sisaralennuksia myönsi vastanneista oppilaitoksista 40, maksuhojennuksia 21 ja vapaaoppilaspaikkoja 17.

Keskimäärin edullisimmat lukukausimaksut olivat yleistä oppimäärää antavissa kansalaisopistoissa ja kalleimmat laajaa oppimäärää antavissa yksityisten yhdistysten ylläpitämissä kuvataidekouluissa. Kustannusten muodostumista ja hinnoittelun perusteita ei tässä yhteydessä selvitetty tarkemmin.

Oppilasmaksun edullisuus perustuneen osittain julkisen tuen osuuteen rahoituksessa. Opetustuntiperusteisen valtionosuuden perusteena oleva yksikköhinta on vapaassa sivistystyössä 13 % suurempi kuin vastaava valtionrahoituksen yksikköhinta taiteen perusopetuksessa.

Muut kustannustekijät eivät ole yhtä selkeästi eroteltavissa. Hintaaerot herättävät kuitenkin kysymyksiä: Sisältyykö kansalaisopistojen antaman taiteen perusopetuksen kustannuksiin suhteessa pienempi osuus vuokra- ja hallintokuluja kuin itsenäisten taideoppilaitosten antamaan opetukseen?

Kuinka paljon kehittämistoiminnalla sekä siihen liittyvällä opettajien yhteisellä suunnittelujajalla ja täydennyskoulutuksella on vaikutusta kustannuksiin ja sitä kautta lukukausimaksuihin? Entä henkilöstörakenteella: kuukausipalkkaisten opettajien ja tuntiopettajien määrällä?

Muutama vastaaja arvioi kehittämissaasteita koskevassa vastauksessa, että vapaan sivistystyön valtionosuuksien leikkaukset ja pienenevät ikäluokat johtavat jatkossa lukukausimaksujen korottamiseen.

9. OPETUS- JA HALLINTOHENKILÖKUNTA

Henkilöstörakenne

Kyselyn henkilöstöosaan vastanneissa, n. 80 oppilaitoksessa työskenteli vuonna 2014 yhteensä 652 henkilöä, joista noin 90 toimi johtotehtävissä, 458 opetustehtävissä ja 103 toimisto- ja muissa tukipalveluissa.

Taiteen perusopetuksen erityispiirre on se, että opetushenkilöstöstä 77 % oli tuntiopettajia. Yli puolella heistä on kuitenkin päätoimisuuteen riittävä tuntimäärä. 1/3 (32 % opettajista) on sivutoimisia tuntiopettajia.

Opettajan ura ja täydennyskoulutusmahdollisuudet

Satojen opettajien joukossa on monta pitkän linjan kehittäjää ja paikallisia taiteen perusopetuksen kantavia voimia. 4/5 heistä työskentelee koko uransa ajan tuntiopettajana. Saavatko opettajat riittävästi tunnustusta elämäntyöstään? Turvaako tuntiopettajana toimiminen kohtuulliset palvelussuhde-ehdot? Onko tuntiopettajalla riittävästi mielekkäitä mahdollisuuksia täydennyskoulutukseen?

Kuluneen vuosikymmenen aikana toteutettu Osaava-ohjelma on pyrkinyt kehittämään tuntiopettajien täydennyskoulutusta kaikkien koulumuotojen osalta. Osaava-ohjelmaan osallistuminen edellyttää laajoja koulutuksen järjestäjien verkostoja. Pääsevätkö taiteen perusopetuksen opettajien ammatilliset kehittämistarpeet ohjelman puitteissa riittävästi esille?

Opettajien osaaminen, kehityksessä mukana pysyminen ja täydennyskoulutuksen tarve mainittiin huomattavan usein kehittämishaasteita koskeissa vastauksissa.

Myös osaavien opettajien rekrytoimisen ja tasalaatuisen opetuksen näkökulma nostettiin esille.

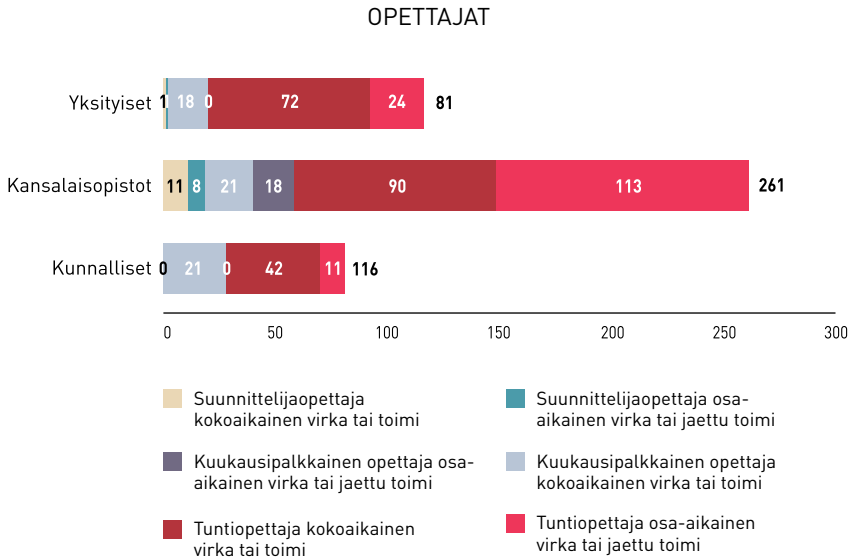
Yleisin maininta täydennyskoulutuksen tarpeesta koski audiovisuaalisen taiteen kehitystä: elokuva, pelit, digitaaliset mediat, internet, sosiaalinen media ja mobiiliteknologia, ohjelmointi ja näihin kaikkiin liittyvän opetuksen lisääntyminen.

Toinen taiteen perusopetuksen opettajien pedagogiseen osaamiseen liittyvä näkökulma on valmiudet yhteistyöhön koulujen iltapäivätoiminnan ja kerhotoiminnan kanssa sekä päiväkotien kanssa. Opettajan on huomioitava pedagogisissa ratkaisuissa koko ikäluokka, josta vain osa on jo valmiiksi innokkaita taiteen harrastajia.

Espoon kuvataidekoulu, 2014. Kuvaaja Julia Weckman.

Kaavio 9: Opettajien työsuhteet

Luvut eivät sisällä Taito-käsityökoulujen opetusta.

10. OPETUS- JA NÄYTTELYTILAT

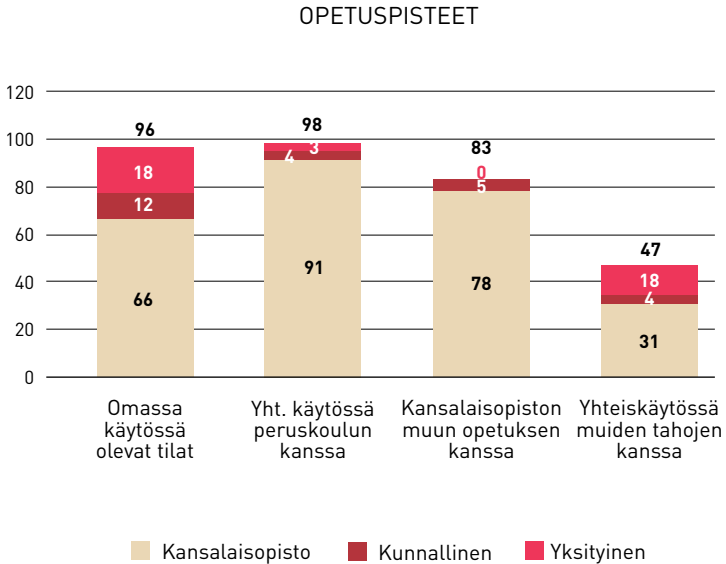
Suurin osa vastaajista eli yhteensä 40 / 67 kpl piti tilojaan hyvinä (4) asteikolla 1-5. Tiloja pidettiin pääsääntöisesti turvallisina ja tarkoituksenmukaisina. Osa oppilaitoksista toimii eri toimipisteissä, jolloin tilojen tarkoituksenmukaisuus saattaa vaihdella opetuspisteittäin.

15 oppilaitosta ilmoitti tilojensa olevan kohtuulliset (3). Parannettavaa löytyi erityisesti tilojen epäkäytännöllisyyden ja ahtauden vuoksi. Myös varasto- ja märkätilojen puute koettiin ongelmalliseksi.

Täysin tarkoituksenmukaisiksi (5) tilat arvio 12 oppilaitosta. Näissä oppilaitoksissa oli suurimmassa osassa käyttötarkoitusta varten suunnitellut ja vähän aikaa sitten remontoituid uudet tilat, jotka vastasivat täysin opetuksen tarpeita.

Huonoimpia arvosanoja 1-2 (ei lainkaan, vähän) ei antanut yksikään oppilaitos. Huomattava osa opetustiloista oli yhteisiä peruskoulun ja kansalaisopistojen muun opetuksen kanssa. Lisäksi tiloja jaettiin lastenkulttuurikeskusten, taidemuseon,

Kaavio 10: Opetuspisteet

Kysymykseen vastasi 73 oppilaitosta.

Luvut eivät sisällä Taito-käsityökoulujen opetusta.

grafiikkakeskuksen, kirjaston ja monien muiden kunnan toimijoiden kanssa.

Näyttelytilat

Täysin tyytyväisiä (5) näyttelytiloihinsa oli 26/68 koulusta. Hyviksi (4) näyttelytilat arvioitiin 26 oppilaitoksessa. Näyttelyitä pidettiin mm. oppilaitosten omissa tai muiden omistuksessa olevissa gallerioissa, kulttuuritaloissa, kirjastoissa, kunnantaloissa, kouluissa. Näyttelyiden saavutettavuus oli hyvä ja ne saivat laajan yleisön.

14 koulua antoi arvosanaksi kolme. Ongelmaksi koettiin, se että oppilaitoksilla ei ole varsinaisia omia tai erillisiä näyttelytiloja. Myös useat kuntien tarjoamat tilat olivat puutteellisia. Haastavaa vaihtuvissa

tiloissa oli että ne eivät vastanneet näyttelyitä varten asetettuja tavoitteita.

Kaksi oppilaitosta vastasi, että heillä ei ole mahdollisuutta saada näyttelyitä varten varsinaista näyttely- tai galleriatilaa.

11. YHTEISTYÖ KOULUJEN JA PÄIVÄKOTIEN KANSSA

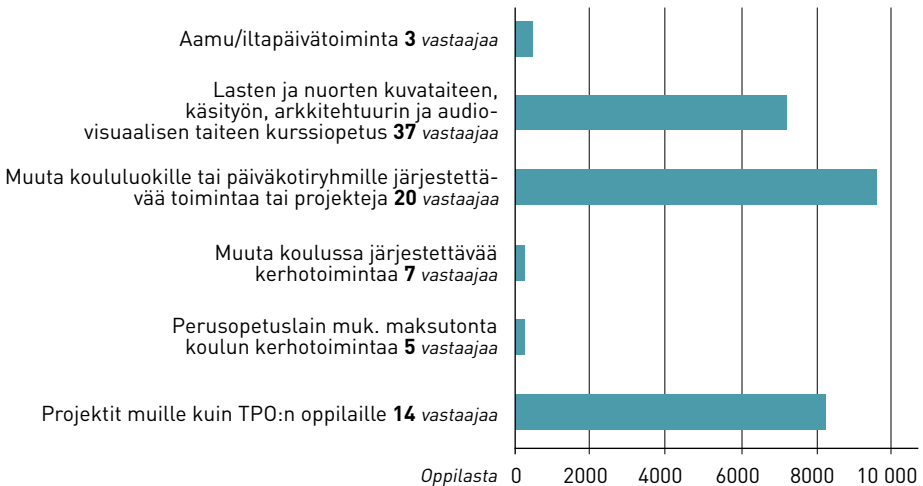
Taiteen perusopetuslain mukaan oppilaitokset voivat järjestää opetussuunnitelman mukaisen taiteen perusopetuksen lisäksi muuta taidetta edistävää toimintaa. Kyselytutkimuksessa selvitettiin erilaisia yhteistyömuotoja ja erityisesti koulujen ja päiväkotien kanssa. 35 vastaajaa ilmoitti järjestävänsä peruskoulujen oppilaille tai päiväkotilapsille suunnattuja aamu-/iltapäivätoimintaa, kerhotoimintaa tai projekteja. 51 vastaajaa ilmoitti järjestävänsä muita projekteja tai kursseja. Kaavio 11 erittelee eri palvelumuotoja, niitä järjestävien oppilaitosten sekä osallistuvien oppilaiden määriä.

Tarjoamalla palveluita ja asiantuntemusta koko ikäluokat tavoitettaville kouluille ja päiväkodeille, taiteen perusopetuksen oppilaitokset toteuttavat Lastenkulttuuripoliittista ohjelmaa 2014–2018, jonka mukaan lasten tasa-arvoisia mahdollisuuksia osallistua taiteeseen ja kulttuuriin lisätään.

Perusopetuksen vuonna 2015 uusitut opetussuunnitelman perusteet antavat viitekehyksen peruskoulujen yhteistyölle paikallista kulttuuriperintöä tai muuta kulttuuritoimintaa edustavien tahojen kanssa. Taide- ja kulttuurikasvatus kou-

Kaavio 11

YHTEISTYÖMUODOT, JÄRJESTÄJIEN JA OSALLISTUNEIDEN OPPILAIEN MÄÄRÄT

Kysymykseen vastasi 58 oppilaitosta.

Luvut eivät sisällä Taito-käsityökoulujen opetusta.

lujen yhteydessä on valtakunnallisen kehittämishankkeen kohteena vuonna 2014 käynnistetyssä Kulttuurivoltti-hankkeessa, jota toteuttavat Kulttuuriperintökasvatuksen seura ja Lastenkulttuurikeskusten verkosto.

Opetushallitus on toteuttanut vuosina 2013-2015 Joustavan koulupäivän koekielun harrastustoiminnan lisäämiseksi koulupäivien yhteyteen. Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistämässä syksyllä 2015 kulttuurin kärkihanketta, jossa lisätään taiteen perusopetusta sekä tai-

de- ja kulttuuritoimintaa koulujen tiloissa. Yhteistyömuotojen kehittämistä kannattaa olla suunnittelemassa aktiivisesti omalla paikkakunnalla ja kartoittaa yhteistyömahdollisuuksia koulujen ja kulttuuritoimijoiden kanssa.

Kyselytutkimuksessa selvitettiin koulu- ja päiväkotiyhteistyön lisäksi myös muita yhteistyömuotoja. Kahdeksan oppilaitosta ilmoitti, että heillä on yhteistyötä näytelyissä ja esittelytilaisuuksissa, kaksi tiedottamisessa ja kaksi työharjoittelijan ohjaamisessa.

Kaavio 12: Muut yhteistyökumppanit

Kaaviossa mainittujen (Kaaviossa 11 selvitetään erikseen yhteistyö koulun kanssa) lisäksi yhteistyötä on ollut myös matkailupalveluiden, työllisyyspalveluiden, seurakuntien ja vanhainkotien kanssa.

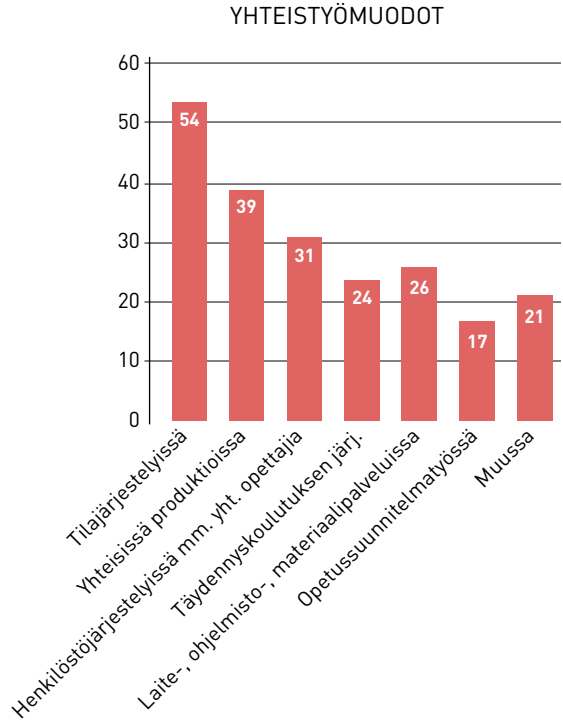

*Kysymykseen vastanneiden määrä näkyy palkeissa.
Luvut eivät sisällä Taito-käsityökoulujen opetusta.*

Kaavio 13.

Yhteistyömuodot ja palvelutoiminta

Kysymykseen vastanneiden määrä näkyy palkeissa. Luvut eivät sisällä Taitokäsityökoulujen opetusta.

12. KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Kyselyyn vastanneista 78 kouluista 12 ilmoitti, että heillä on ollut yhteistyötä ulkomaisten kuvataide-, käsityö- tai arkkitehtuurikoulujen kanssa vuonna 2014. Kymmenellä koululla on ollut yhteistyötä opetushenkilökunnan kanssa ja yhdeksällä koululla oppilaiden kanssa. Yhteistyötä oli tehty 11 eri maan kanssa.

Julkinen rakennus Lohjan kaupunkikuvaan –projekti / Kartalla-näyttely, arkkitehtuurin ja rakentelun ryhmä, Lohjanseudun kuvataidekoulu, 2015. Kuvaaja Maria Léman.

13. KEHITTÄMISHANKKEET

Kyselyyn osallistuneissa oppilaitoksissa toteutettiin n. 50 kehittämishanketta vuoden 2014 aikana.

Avustusten turvin kehitettiin mm. laatu-työtä, opetussuunnitelmia, nykytaiteen ja mediataiteen opetussisältöjä, hankittiin tietotekniikkaa sekä kehitettiin yleisesti toimintakulttuuria.

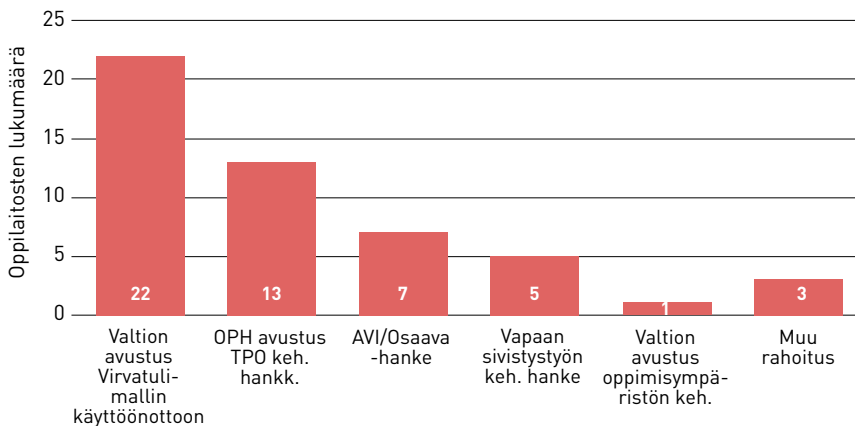
Kehittämishankkeet rahoitettiin pääosin erilaisilla valtionavustuksilla: Virvatulit-searviointiin ja laadun kehittämiseen tarkoitetuilla valtionavustuksilla, OPH:n myöntämällä opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin kuuluvien oppilaitoksen pedagogisilla kehittämisavustuksilla, Osaava-ohjelman valtionavustuksilla sekä muutamilla vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustuksilla.

Valtionrahoitusta on viime vuosina myönnetty pääosin hankkeisiin, joka toteutetaan usean opetuksen järjestäjän verkostossa ja hankkeilta vaaditaan myös oma-rahoitusta. Kehittämistyön ja rahoituksen hakemisen pitkäjänteisen suunnittelun merkitys on kasvanut.

Seuraavan vuosien aikana opetussuunnitelmien-, toimintakulttuurin ja pedagogiikan kehittäminen on erityisen ajan-kohtaista, sillä taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet uudistetaan näillä näkymin vuoden 2016 aikana. Paikalliset opetussuunnitelmat uudistetaan ops- perusteiden mukaisiksi vuoden 2017 aikana. Opetussuunnitelmatyön aikataulu olisi mahdollista ottaa kehittämishankesuunnitelmissa huomioon jo nyt.

Kaavio 14

KEHITTÄMISHANKKEIDEN RAHOITUS

Kysymykseen vastanneiden määrä näkyy palkeissa.

Luvut eivät sisällä Taito-käsityökoulujen opetusta.

14. AIKUISTEN TAITEEN PERUSOPETUS

27 oppilaitosta, Taito-käsityökoulut mukaan lukien, ilmoitti tarjoavansa aikuisten taiteen perusopetusta.

Aikuisten taiteen perusopetuksen tarjoajat ylläpitäjittäin ovat: 16 kansalaisopistoa, 7 Taito-käsityökoulua, 3 kunnallista kuvataidekoulua ja 1 yksityinen kuvataidekoulu.

Aikuisten taiteen perusopetukseen osallistui 702 oppilasta, joista naisia oli 80 %. Vastanneet koulut ilmoittivat viikottaisiksi tuntimääräkseen à 45 min 3-4 tuntia.

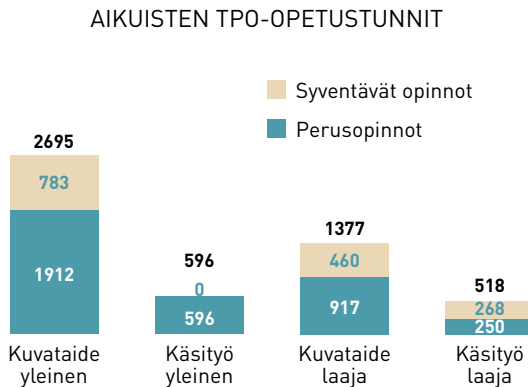
Aikuisten taiteen perusopetuksen kehittäminen on ajankohtaista sikäli, että opetussuunnitelmien uudistuksen yhteydessä paikalliset opetussuunnitelman laatijat voivat suunnitella opetustarjonnan kehittämistä ja mahdollisesti laajentamista myös uusille kohderyhmille.

Aikuisten taiteen perusopetuksen osalta saatiin kiinnostavia kehittämistä koskevia vastauksia:

”Oppisisältöjen uusiutuminen ja linkittyminen ympäröivän yhteiskunnan muutoksiin, tärkeänä osana tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen. Sellaisen tiedon ja taidon välittäminen, joka tukee opiskelijan osallisuutta aktiivisena kansalaisena esim. yhteisötaide ja some osana taiteen kenttää.”

”Pyritään löytämään uusia keinoja opiskelijan kuvataiteellisen ilmaisun opetukseen ja tukemiseen. Toiminnan tavoitteena on saada opiskelija oivaltamaan oman henkilökohtaisen taiteellisen työskentelyn rikastuttava merkitys omassa elämässään.”

Kaavio 15: 27 oppilaitoksen aikuisten taiteen perusopetus

*Kysymykseen vastasi 27 oppilaitosta.
Luvut eivät sisällä Taito-käsityökoulujen opetusta.*

15. KYSELYTUTKIMUKSEN ESIIN NOSTAMIA KEHITYSKULKUJA

Kyselytutkimuksen kehittämishaasteita selvittäneissä vastauksissa kannettiin huolta oppilaiden sitoutumisesta pitkäkestoiseen opiskeluun. Kuvataiteen, käsityön ja arkkitehtuurin tavoitteellisen opiskelun todettiin edellyttävän pitkäjänteistä harjoittelua ja aikaa vieviä työvaiheita. Useat vastaajat arvelivat, että taiteellisten prosessien hitaus ei houkuttele nuoria, jotka elävät nopeiden elämysten ja kiihkeiden muutosten täyttämässä nykykulttuurissa. Eräs vastaaja kysyi: ”Miten pystymme kilpailemaan oppilaista muiden kiinnostavien harrastusten keskellä?”

Kehittämishaastevastauksista löytyi myös keinoja vastata edellä mainittuun oppilaiden sitouttamisen ja rekrytoimisen tarpeisiin: opetuksen sisällöllinen kehittäminen, opetussuunnitelmien ja opetusvälineiden uudistaminen, opettajien täydennyskoulutus, jonka kehittämisestä puhutaan tarkemmin luvussa 8: Opetus- ja hallintohenkilökunta.

Osa kouluista on selvittänyt oppilaiden näkemyksiä Virvatuli-mallin avulla. Oppilaiden palautetta tulisikin koota valtakunnallisesti ja tutkia, mitä nuoret itse pitävät kehittämistarpeina.

Taiteen perusopetuksen näkökulma, opetussuunnitelman kehittäminen ja profilointi lähtökohtana monien kansalaisopistojen edustajien vastauksissa. Muuttotappiokuntien kansalaisopistoissa oli jouduttu yhdistämään eri ikäisten ryhmiä toisiinsa. Toisaalta tämä nähtiin myös joustavan opetuksen kehittämismahdollisuutena ja keinona säilyttää koko taiteen

perusopetuksen etenevä opiskelumahdollisuus mahdollisimman monelle. Yhdessä vastauksessa toivottiin laajempaa ymmärrystä opetuksen tavoitteellisuudelle kansalaisopiston toimintaympäristössä.

Tarkasteltaessa taiteen perusopetuksen tarjonnasta kerättyjä tilastollisia tietoja, osoittautui keskeiseksi kehittämisen kohteeksi laajan oppimäärän alueellisen saavutettavuuden parantaminen. Laajan oppimäärän suorittamismahdollisuus edellyttää riittävän väestöpohjan kautta saavutettavaa oppilasmäärää. Kävisikö ratkaisuksi vahvan päätoimipisteen ja ympäryskuntien sivutoimipisteiden malli? Tämä rakenteellinen malli on toteutunut erityisesti Taito-yhdistysten ja seudullisten kansalaisopistojen kohdalla.

Pysyvä haaste sekä paikallisille ja valtakunnallisille toimijoille on, miten voisimme parantaa visuaalisen alan taiteen perusopetuksen oppilaitosten näkyvyyttä sekä tietoisuutta visuaalisen alan taidepedagogiikasta ja sen merkityksestä? Kiinnostavalle, kauniille ja lasten ja nuorten omaa ilmaisua esiintuovalle viestinnälle on visuaalisen alan taideoppilaitoksissa hyvät mahdollisuudet, joita monet käyttävätkin erinomaisella ammattitaidolla ja kekseliäisyydellä.

Nostakaamme lopuksi tulevaisuuden kehityskulukuksi innostavan ja positiivisen kyselyvastauksen: ”Toimintamme on innostavaa, ajan ilmiöihin tarttuvaa, iloista ja antaa niin oppilaille kuin opettajille onnistumisen tunteita ja kiinnostavia haasteita.”

Forssan kuvataidekoulu, 2014. Kuvaaja Maikku Aho.

Linkejä lisätietoihin ja lähteitä:

www.youngart.fi/oppilaitokset/tilastotietoa
www.kansalaisopistot.fi
www.taito.fi/toimintaa/kaesityoekoulut/

Taiteen perusopetuksen alueellinen saavutettavuus 2012, Etelä-Suomen aluehallintoviraston julkaisuja 28/2014

Vanhataipio, Tuula: Poikavoimaa kuvataideharastukseen : pohjoinen näkökulma poikien ja lasten vanhempien näkemyksiin kuvataideharastuksesta ja kuvataideopetuksesta, Lapin yliopistokustannus, 2010.

Turpeinen, Isto: Raakalautaa ja rakkautta : Kolme sommitelmaa oman elämän tanssista. Acta Scenica 41, 2015.

KANSALAIPOISTOJEN, KUVATAIDEKOULUJEN, KÄSITYÖKOULUJEN JA ARKKITEHTUURIKOULUJEN YHTEYSTIEDOT LÖYTYVÄT TAUSTAJÄRJESTÖJEN VERKKOSIVUILTA:

KANSALAIPOISTOJEN LIITTO KoL -
 MEDBORGARINSTITUTENS FÖRBUND MiF ry
 Annankatu 12 A 15, 00120 HELSINKI, 040 573 0189,
 toimisto@kansalaisopistojenliitto.fi,
www.kansalaisopistojenliitto.fi
<http://www.kansalaisopistot.fi/kansalaisopistot/>

SUOMEN LASTEN JA NUORTEN KUVATAIDEKOULUJEN LIITTO RY
 Sandelsinkatu 10 C 40, 00260 Helsinki, 09 633 969 / 045 317 3484, kuvataidekoulujenliitto@youngart.fi,
www.youngart.fi, www.youngart.fi/oppilaitokset/

TAITOLIITTO/KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUSLIITTO TAITO RY
 Kalevankatu 61, 00180 Helsinki, 040 7525 160, taitoliitto@taito.fi, www.taito.fi, <http://www.taito.fi/toimintaa/kaesityoekoulut/>

TAITEEN PERUSOPETUS VISUAALISISSA TAITEISSA 2014 -KYSELYYN VASTANNEET OPPILAITOKSET:
 Oppilaitokset ovat alla paikkakunnan mukaan aakkosjärjestyksessä.

K = Kunnallisesti ylläpidetty kuvataidekoulu

KO = Kansalaisopiston alaisuudessa toimiva kuvataidekoulu

Y = Yksityisesti ylläpidetty kuvataidekoulu

ALAVUS:
 LAKEUDENPORTIN KANSALAIPOISTOPISTO KO
 Järviuomantie 3, 63300 Alavus 06 2525 1561,
kansalaisopisto@alavus.fi, www.alavus.fi

ASKOLAN KUVATAIDEKOULU Y
 Linnankoskentie 49, 07500 Askola, 045 898 3030,
askolankuvataidekoulu@gmail.com,
<http://askolankuvataidekoulu.yhdistysavain.fi/>

ESPOO: TAIDEKOULU TATAVUU Y
 Soukantie 4, 02360 Espoo, 050 3868 601, taidekoulutata-
 vuu@gmail.com, www.soukantaideseura.fi

ESPOON KUVATAIDEKOULU Y
 Ahertajantie 5, 02100 Espoo, 09 816 31822 toimisto@
espoonkuvataidekoulu.fi, www.espoonkuvataidekoulu.fi

ESPOON TYÖVÄENOPISTO, OMNIA KO
 PL 3173, 02070 Espoon kaupunki, 050 428 9308, katriina.
leppanen@omnia.fi, www.espooli.fi/tyovaenopisto

FORSSA: WAHREN-OPISTO KO
 Wahreninkatu 11 B, 30100 Forssa, 03 4141 5390, wah-
renopisto@forssa.fi, www.forssa.fi/wahrenopisto

FORSSAN LASTEN JA NUORTEN KUVATAIDEKOULU K
 Wahreninkatu 11 A, 30100 Forssa, 03 4141 5499,
teija.lauronen@forssa.fi, www.wahren-keskus.fi/kuvataidekoulu

HAAPAJÄRVI: JOKILATVAN OPISTO KO
Kirkkokatu 2, 85800 Haapajärvi, 044 4456 168,
kansalaisopisto@haapajarvi.fi, www.jokilatvanopisto.fi

HAAPAVESI: JOKIHELMEN OPISTO KO
Vanhatie 45, 86600 Haapavesi, 044 7591 246,
kansalaisopisto@haapavesi.fi, www.jokihelmenopisto.fi

HAMINAN KANSALAIPOISTO KO
Kirkkokatu 1 B, 49400 Hamina, 040 199 1234, taru.man-
sikkamaki@hamina.fi, www.haminankansalaisopisto.fi

HEINOLAN KUVATAIDEKOULU KO
Siltakatu 11, 18100 Heinola, 044 797 2400, kansalaisopis-
to@jyrankola.fi, www.heinolankansalaisopisto.fi

HELSINGFORS ARBIS KO
Dagmarsgatan 3, 00099 Helsingfors stad, 09 310 70077,
kansliet@arbis.hel.fi, www.hel.fi/www/arbis/sv

HELSINGIN AIKUISOPISTO Y
Töölöntullinkatu 8, Helsinki, 09 415 00300,
toimisto@helao.fi, www.helao.fi

HELSINGIN KUVATAIDEKOULU Y
Untuvaisentie 10, 00820 Helsinki, 09 759 1962,
virve.kallio@kuvataide.fi, www.kuvataide.fi

HELSINGIN TAITEILIJASEURAN KUVATAIDEKOULU Y
Tallberginkatu 1 A 7, 00180 Helsinki, 09 693 1322,
matti.uusikyla@helsingintaiteilijaseura.fi,
www.helsingintaiteilijaseura.fi

**HELSINKI: ART-RITA, LASTEN JA NUORTEN KUVA-
TAIDEKOULU Y**
Mariankatu 24, 00170 Helsinki, 040 568 7883
riitta.martinen@gmail.com, www.lastentaidekoulu.fi

**HELSINKI: LASTEN JA NUORTEN ARKKITEHTUURI-
KOULU ARKKI Y**
Tallberginkatu 1 C 106, 00180 Helsinki, 050 525 8668,
info@arkki.net, www.arkki.net

HELSINKI: POHJOIS-HELSINGIN KUVATAIDEKOULU Y
Ohraruhdantie 2 B, 00680 Helsinki, 045 124 3586,
toimisto@p-hginkuvataidekoulu.com, www.p-hginkuva-
taidekoulu.com

HUITTISTEN SEUDUN KANSALAIPOISTO KO
Risto Rytin katu 70 B, 32700 Huitinen, 02 560 4581,
kansalaisopisto@huitinen.fi, www.huitinen.fi/kansalai-
sopisto

HYVINKÄÄN LASTEN JA NUORTEN KUVATAIDEKOULU K
Kankurinkatu 4-6, 05800 Hyvinkää, 040 179 6852, kaisu.
paavilainen@hyvinkaa.fi, www.hyvinkaa.fi/kuvataidekoulu

**HÄMEENKYRÖN KANSALAIPOISTO, LASTEN JA
NUORTEN KUVATAIDEKOULU KO**
Kyrönsarventie 16, 39100 Hämeenkyrö, 050 384 4876,
www.hameenkyro.fi/palvelut/kasvatus-ja-opetus/
kansalaisopisto

**HÄMEENLINNA: AIMOKOULU-HÄMEENLINNAN LASTEN
JA NUORTEN KUVATAIDE JA KÄSITYÖKOULU K**
Keinusaarentie 1, 13200 Hämeenlinna, 040 547 7285,
pekka.lehtimaki@hameenlinna.fi, www.aimokoulu.com

ILMAJOKI-OPISTO KO
Ilkantie 17, 60800 Ilmajoki, 044 419 1370, ilmajoki-opis-
to@ilmajoki.fi, www.ilmajoki.fi

IMATRAN TYÖVÄENOPISTO KO
Juskunmäenkatu 24, 55400 Imatra, 020 617 5400,
tyovaenopisto@imatra.fi, www.ito.fi

**JOENSUUN SEUDUN KANSALAIPOISTO, LASTEN JA
NUORTEN KUVATAIDOPETUS KO**
Pekkalankatu 7 A, 80260 Joensuu, 050 912 6687,
elina.vaaherkumpu@jns.fi,
www.joensuunseudunkansalaisopisto.fi

**JYVÄSKYLÄN KANSALAIPOISTON KUVATAIDEKOULU
KO**
Vapaudenkatu 39-41, 40100 Jyväskylä, 014 266 4075,
jarmo.laaksonen@jkl.fi, www.jyvaskyla.fi/kansalaisopis-
to/kuvataidekoulu

JYVÄSKYLÄN KAUPUNGIN KUVATAIDEKOULU K
Kauppakatu 12, 40100 Jyväskylä, 014 266 4050,
kuvataidekoulu@jkl.fi, www.jyvaskyla.fi/kuvataidekoulu

KALAJOEN KANSALAIPOISTO KO
Kalajoentie 24, 85100 Kalajoki, 044 469 1444,
kansalaisopisto@kalajoki.fi, www.kalajoki.fi

KARKKILAN KUVATAIDEKOULU Y
Valtatie 26, 03600 Karkkila, 09 222 4836, toimisto@kark-
kilankuvataidekoulu.fi, www.karkkilankuvataidekoulu.fi

KEMIJÄRVEN KANSALAIPOISTO KO
Vapaudenkatu 8 A, 98100 Kemijärvi, 040 8454 166, kansa-
laisopisto@kemijarvi.fi, www.kemijarvi.fi/kansalaisopisto

KEMINMAA, KIVALO-OPISTO KO
Marina Takalon katu 3, 94100 Kemi, 040 748 3672,
kivalo-opisto@kemi.fi, www.kivalo-opisto.fi

KERAVAN KUVATAIDEKOULU Y
Paasikivenkatu 5, 04200 Kerava, 09 294 4646, kuvis.
toimisto@kerava.inet.fi, www.keravankuvataidekoulu.fi

KERAVAN OPISTO KO
Kultasepänkatu 7, 04250 Kerava, 09 2949 2352,
keravanopisto@kerava.fi, www.keravanopisto.fi

KEURUUN KANSALAIPOISTO KO
Jussi Rainion tie 5 B, 42700 Keuruu, 020 7738 733, kan-
salaisopisto@keuruu.fi, www.keuruu.fi/kansalaisopisto

**KITEE: KESKI-KARJALAN KANSALAIPOISTO,
KUVATAIDEKOULU KO**
Koulutie 3, 82500 Kitee, 040 105 1149, kansalaisopisto@
kitee.fi, www.kitee.fi/kansalaisopisto

**KOKKOLAN SEUDUN OPISTO/KOKKOLAN LASTEN JA
NUORTEN KUVATAIDEKOULU KO**
Kansakoulukatu 6 B, 67100 Kokkola, 044 780 9526,
aija.isoasaari@kokkola.fi, www.kokkola.fi/kso-kni

**KOUVOLAN KANSALAIPOISTO/LASTEN JA NUORTEN
KUVATAIDE- JA KÄSITYÖKOULU KO**
Salpausselänkatu 38, 45100 Kouvola, 020 615 4116,
kansalaisopisto@kouvola.fi,
www.edukouvola.fi/kansalaisopisto

Pellervonkatu 6, 60100 Seinäjoki, 06 416 2767,
tuula.kalliomaki@seinajoki.fi, www.seinajoki.fi/varhais-
kasvatusjakoulutus/kansalaisopisto/taiteenperusopetus/
kuvataidekouluoiva.html

SIILINJÄRVEN KANSALAIPOISTO KO
PL 5, 71801 Siilinjärvi, 044 740 1310, kansalaisopisto@
siilinjärvi.fi, www.siilinjärvi.fi/kansalaisopisto

SOMERO-OPISTO KO
Jukolantie 3, 31400 Somero, 044 779 1273,
anne.turkulainen@somero.fi, www.somero.fi/koulutus/
somero-opisto

TAMPERE: SARA HILDÉN -AKATEMIA KO
Ilmarinkatu 17, 33500 Tampere, 03 255 9237, heli.tiai-
nen@tampere.fi, www.tampere.fi/sarahildenakatemia

TORNION KANSALAIPOISTO KO
Seminaarinkatu 14, 95400 Tornio, 050 597 1944,
arja.karhu@tornio.fi, www.tornio.fi/kansalaisopisto

TUUSULAN KANSALAIPOISTO KO
Koskenmäenpolku 4, 04300 Tuusula, 09 871 83415, kan-
salaisopisto@tuusula.fi, www.tuusula.fi/kansalaisopisto

UUDENKAUPUNGIN LASTEN JA NUORTEN KUVATAIDE-
KOULU KO
PL 20, 23501 Uusikaupunki, 02 8451 5266,
toimisto@vakkaopisto.fi, www.vakkaopisto.fi

VALKEAKOSKI: KUVATAIDE- JA KÄSITYÖKOULU EMIL KO
PL 20, 37601 Valkeakoski, 040 335 7063, musokuvis@val-
keakoski.fi, http://www.valkeakoski.fi/portal/suomi/kult-
tuuri_ja_vapaa-aika/kuvataide-+ja+kasityokoulu+emil/

VANTAAN AIKUISOPISTO K
Lummetie 5, 01300 Vantaa, 09 839 24342,
pekka.rytkonen@vantaa.fi, www.vantaa.fi/aikuisopisto

VANTAAN KUVATAIDEKOULU K
Kielotie 20 C, 01300 Vantaa, 09 839 24379,
kuvataidekoulu@vantaa.fi, www.vantaa.fi/kuvataidekoulu

VARKAUS: SOISALO-OPISTO, SOISALO-KUVATAIDE-
KOULU KO
Taipaleentie 24, 78200 Varkaus, 040 713 8655,
etunimi.sukunimi@soisalo-opisto.fi, www.soisalo-opisto.fi

VIHDIN KUVATAIDEKOULU Y
Voimapolku 3, 03100 Nummela, 050 411 8055,
vihdin.kuvataidekoulu@kolumbus.fi,
www.vihdinkuvataidekoulu.com

YLITORNIO: MEÄN OPISTO KO
Alkkulanraitti 55, 95600 Ylitornio, 0400 220 343,
kansalaisopisto@ylitornio.fi, www.ylitornio.fi/palvelut/
sivistystoimi/mean-opisto.html

YLÖJÄRVI: TAMPEREEN SEUDUN TYÖVÄENOPISTO KO
Sammonkatu 2, 33540 Tampere, 040 801 6471, tyovaeno-
pisto@tampere.fi, www.tampere.fi/tyovaenopisto

ÄÄNEKOSKI: KUKKULAN KUVATAIDEKOULU KO
Rautatienkatu 24, 44150 Äänekoski,
toimisto@aanekoski.fi, www.koskelansetlementti.fi

TAIDETARVIKE FLYKTMAN

www.taidetarvike.fi

TAIDETARVIKKEET
NETTIKAUPASTA JA
MYYMÄLÄSTÄ.
NOPEA
TOIMITUS.

TAIDETARVIKE FLYKTMAN
GUMMERUKSENKATU 9
40100 JYVÄSKYLÄ
050 4217 210

WWW.TAIDETARVIKE.FI

TAIDEKOULU MAA

nykytaide- ja kuvataidekoulutusta:

- PÄIVÄLINJA (3-v.)
- ILTAKURSSIT

katso lisätiedot:

WWW.TAIDEKOULUMAA.FI

tiedustelut:

koulu@taidekoulu.fi

+358 9 668102

→ SEURAA MEITÄ MYÖS FACEBOOKISSA ←

Laadukkaat taiteilijatarvikkeet ja kehykset edullisesti ja kätevästi verkkokaupastamme.

Arti Teq -ripustusjärjestelmällä ripustat taulut ammattimaisen tyylikkäästi ja siististi.

Järjestelmä täyttää taidegallerioiden ja museoiden asettamat laatuvaatimukset. Järjestelmä koostuu ripustuslangoista, ripustuslangoista ja koukuista

Toimitamme myös kouluille ja kansalaisopistoille. Ota yhteyttä myyntiimme asiakaspalvelu@artshop.fi tai puhelimitse 0500 - 573 607. Varastomyymälämme Lahdenkatu 14, Lahti.

ArtShop.fi

www.artshop.fi

OPINTO- VUOSI KESKELLÄ HELSINKIÄ!

19.8.2015
- 29.5.2016

HEO

www.heo.fi

Valmentaudu yliopistoon ja AMKiin!

- Animaatio
- Arkkitehtuuri
- Elokuva- ja TV-ilmaisu
- Graafinen suunnittelu
- Kuvataidelinja
- Visuaalinen journalismi
- Valokuvaus

Täytä hakemukset netissä

KAIKKI TAITEILIJATARVIKKEET laajasta valikoimasta!

Taiteilijan tavaratalo - myös netissä!

www.tempera.fi

Edulliset, riittoisat ja turvalliset tuotteet!
Nopeat ja varmat toimitukset!

Tempera

Uudenmaankatu 16, 00120 Helsinki
09 612 9290 | ma-pe 9-18, la 10-16

Tempera
70v.

TAITEEN PERUSOPETUS VISUAALISISSA TAITEISSA VUONNA 2014

on valtakunnallinen kartoitus lasten ja nuorten kuvataidekoulujen, käsityökoulujen, kansalaisopistojen ja arkkitehtuurikoulujen antamasta taiteen perusopetuksesta lapsille, nuorille ja aikuisille.

Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liiton kokoama julkaisu antaa kokonaiskuvan visuaalisten taiteiden perusopetuksen tarjonnasta, oppilasmääristä eri ikävaiheissa, kieli- tarjonnasta ja tasa-arvosta sekä kehittämistoiminnasta. Kartoitus on tehty yhteistyössä Kansalaisopistojen liiton sekä Käsi- ja taideteollisuusliitto Taiton kanssa.

PDF-muotoinen verkkojulkaisu on ladattavissa osoitteessa www.youngart.fi